

Emma Vanberg Fønhus

Utenlandssentrene's rolle i norsk høyere utdanning: Det fransk-norske studiesenteret i Caen

Bacheloroppgave i Europastudier med fordypning i statvitenskap

Veileder: Lise Rye

Mai 2023

Emma Vanberg Fønhus

Utenlandssentrenes rolle i norsk høyere utdanning: Det fransk-norske studiesenteret i Caen

Bacheloroppgave i Europastudier med fordypning i statvitenskap
Veileder: Lise Rye
Mai 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for historiske og klassiske studier

Kunnskap for en bedre verden

**Utenlandssentrenes rolle i internasjonalisering
av norsk høyere utdanning: det fransk-norske
studiesenteret i Caen**

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	3
1.1 Konseptuelt rammeverk: Internasjonalisering	4
1.1.1 Bakgrunn	5
1.2 Metode og datamateriale	6
1.2.1 Dokumentstudier	6
1.2.2 Skriftlige kilder.....	6
1.2.3 Intervju	7
2.0 Analyse	8
2.1 Hvorfor ble OFNEC opprettet?	8
2.2 Internasjonalisering i høyere utdanning	10
2.2 OFNECs rolle i internasjonalisering av høyere utdanning	12
3.0 Diskusjon	15
4.0 Konklusjon	17
5.0 Kildeliste	18
6.0 Litteraturliste	20

Forkortelser

OFNEC Office franco-norvégien d'échanges et de coopération

UiA Universitetet i Agder

UiO Universitetet i Oslo

UiB Universitetet i Bergen

NTNU Norges Tekniske-naturvitenskapelige universitet

UiT Universitetet i Tromsø

UiS Universitetet i Stavanger

UFF Utvalget til franskens fremme

HF Humanistisk Fakultet

ECTS European Credit Transfer and Accumulation System

DIKU Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning

1.0 Innledning

I 2023 fyller Office Franco-Norvégien d'échanges et de coopération (OFNEC) 40 år. Det fransk-norske akademiske samarbeidet mellom Universitetet i Caen og tre norske universiteter ble opprettet i 1983, på grunnlaget av ønsket å styrke franskens stilling i Norge (Eydoux, et al. 2013, s.18). Partene ønsket også at norske fransk-studenter skulle få muligheten til å reise til Frankrike for å lære fransk på nært hold (Eydoux, et al. 2013, s.20). Ideen ble en realitet på initiativ fra Eric Eydoux fra Universitetet i Caen og Rolf Tobiassen fra Universitetet i Oslo. Disse to gikk sammen for å realisere initiativet om et fransk-norsk senter og universitetssamarbeid. Universitetet i Oslo (UiO), Universitetet i Bergen (UiB) og Norges Tekniske Naturvitenskapelige Universitet (NTNU) var de tre universitetene som inngikk avtale med Universitetet i Caen i 1983. Samarbeidet vokste etter hvert som Universitetet i Stavanger (UiS), Universitetet i Tromsø (UiT) og Universitetet i Agder (UiA) sluttet seg til samarbeidet. Samarbeidet har også mistet partnere og blitt mindre over tid. I dag er NTNU, UiB og UiA de gjenværende universitetene i avtalen med Universitetet i Caen. De siste 40 årene har avtalen mistet og fått nye partnere, men norske studenter reiser fremdeles til Caen for å studere fransk.

OFNEC er en bilateral avtale og finansieringen er tredelt mellom den franske regjeringen, den norske regjeringen og Universitetet i Caen (Aukrust, et al. 2023). Det økonomiske bidraget fra disse tre institusjonene gjør det mulig å opprettholde samarbeidet (Aukrust, K. Orban, F., 2023). Til tross for finansieringens viktighet, ble bidraget fra den norske regjeringen bestemt kuttet i statsbudsjettet for 2023 (Prop. 1S, (2022-2023), s.185). Det økonomiske kuttet medfører stor usikkerhet for hva som vil skje med samarbeidet i fremtiden. I ettertid har det vært få konkrete begrunnelser fra regjeringen om hvorfor akkurat OFNEC ble berørt og det har i hovedsak blitt begrunnet med at det har vært behov for omprioriteringer (Strand, 2022). Undervisningsinstitusjonene involvert i OFNEC-samarbeidet stiller seg uforstående til regjeringens avgjørelse (Storsve, et al. 2023). Dette har gitt situasjonen oppmerksomhet i media og skapt engasjement i det franske fagmiljøet, ettersom OFNEC blir ansett for å være: "et viktig og unikt akademisk samarbeid for utdanning i fransk i Norge" (Informant 4, NTNU, 2023). Oppmerksomheten har også gitt næring til debatten rundt viktigheten av gode tilbud for utdanning i utlandet, utenlandsopphold og utveksling i det norske utdanningssystemet.

I Stortingsmelding 7 fra 2021-2022 understrekes det hvordan det nåværende internasjonale bildet stiller krav til solidaritet, kunnskap og samarbeid på tvers av landegrenser (St. Meld 7, 2021-2022, s.9). Dette kom frem i en stortingsmelding fra før det ble vedtatt å kutte støtten til OFNEC, men understreker internasjonalisering av høyere utdanning er et viktig politisk aspekt som kan implementeres i utdanning. Internasjonalisering av høyere utdanning kan bidra til at flere får mer kunnskap om fremmedspråk, nye kulturer og bedre relasjoner til verden utenfor Norges grenser (St. Meld 7, 2021-2022, s.9). På grunn av dette kan nedprioritering av statlige midler til internasjonalt akademisk samarbeid virke som et steg i motsatt retning. Som følge av avgjørelsen om å kutte den økonomiske støtten til OFNEC, stilte de involverte partene seg undrende til hvorfor akkurat OFNEC ble berørt, fordi utenlandssentrene som har avtaler med norske universiteter tilsynelatende er gode tiltak for å styrke internasjonalisering av høyere utdanning (NTNU, 2015, s.5). På bakgrunn av dette er problemstillingen som denne oppgaven skal undersøke: Hva er de norske utenlands-sentrenes rolle i internasjonalisering av norsk høyere utdanning?

Formålet med denne oppgaven er å belyse norske utenlands-sentrenes rolle i internasjonalisering av høyere utdanning i Norge gjennom avtaler med universiteter i verden, illustrert ved det fransk-norske senteret i Caen. Oppgaven vil ta for seg opprettelsen og utviklingen av OFNEC fra 1983 til i dag for å forsøke å finne en forklarende årsak til regjeringens beslutning om å kutte den økonomiske støtten til OFNEC fra 2023, til tross for at internasjonalisering er viktig i høyere utdanning. Innledningsvis vil det redegjøres for det konseptuelle rammeverket for oppgaven, som er internasjonalisering, i sammenheng med akademisk samarbeid ved høyere utdanning. For å få en større forståelse for OFNECs virke og for å hjelpe til å besvare oppgavens problemstilling, vil jeg undersøke hva OFNEC er, hvorfor det ble opprettet, hva som var formålet og om det kan belyse hvorfor den økonomiske støtten til OFNEC ble nedprioritert i statsbudsjettet for 2023. Videre i analysen vil andre perspektiver på internasjonalisering av norsk høyere utdanning undersøkes, før analysen avslutningsvis ser på sammenhengen mellom OFNEC og internasjonalisering av høyere utdanning. Deretter vil funnene diskuteres i diskusjonskapittelet, før oppgaven avslutningsvis vil oppsummere analysen og diskusjonen for å besvare problemstillingen.

Valg av case i denne oppgaven er basert på OFNECs rolle som en aktiv institusjon som fremmer studentmobilitet, studentutveksling og undervisning i fremmedspråk. OFNEC står i en spesiell posisjon på grunn av senterets usikre fremtid. I sammenheng med denne oppgaven vil OFNEC belyse behovet for internasjonale undervisningsinstitusjoner og hvordan økonomiske kutt kan ramme en del av internasjonalisering av norsk høyere utdanning.

Analysen er inndelt i tre deler. Den første delen tar for seg hvorfor OFNEC ble opprettet og utviklingen fra idé til realitet fra 1983 til i dag. Denne delen tar også for seg viktige hendelser som har formet OFNEC til det samarbeidet det er i dag. Den andre delen tar for seg internasjonalisering av høyere utdanning, som blant annet OFNECs rolle for NTNU og universitetets vurdering av utenlandssentrenes rolle. Den tredje delen analyserer OFNECs rolle i internasjonalisering av høyere utdanning i dag. Analysen er delt inn slik for å skape oversiktighet og for å belyse de sentrale sidene ved OFNEC som kan anses som sentrale aspekter ved internasjonalisering av høyere utdanning.

1.1 Konseptuelt rammeverk: Internasjonalisering

Internasjonalisering er et bredt konsept som ikke har en enkeltstående definisjon, men kan forstås og anvendes på flere måter. Både i norsk og i internasjonal kontekst, er internasjonalisering et bredt begrep som berører ulike aspekter. I midlertidig er det enighet om at internasjonalisering kan defineres som: "the process of integrating an international, intercultural or global dimension into the purpose, functions or delivery of post-secondary education" (Knight, 2004, s.11). Det vil si at internasjonalisering kan fremme samarbeid mellom nasjoner, samtidig som man bevarer og respekterer nasjoners selvstendighet (Flobakk-Sitter, et al., 2021, s.193). Internasjonalisering av utdanning handler om utdanning på tvers av landegrensene (Bartell, 2009, s.48).

Internasjonalisering av utdanning kan også defineres som en integrasjonsprosess der et internasjonalt perspektiv blir integrert inn i utdannings- eller universitets-system (Bartell, 2009, s.45). Denne integrasjonsprosessen karakteriseres ved at flere interessenter jobber sammen for å skape en endring i interne strukturer, slik at strukturen over tid blir tilpasset et globalt fokus og utovervendt perspektiv (Bartell, 2009, s.46). I denne prosessen er det

vesentlige komponenter som er integrert, blant annet; (1) et sterkt lederskap, (2) internasjonal interesse fra fakultetet i aktiviteter med kollegaer, forskningssteder og institusjoner på et internasjonalt plan, (3) tilgjengelighet og bredt tilbud i studieprogram for at alle studenter kan ta deler av studieløpet utenlands, (4) tilstedeværelse og integrering av internasjonale studenter, stipendiater og besøk fra fakulteter utenlands, (5) internasjonale samferdselsområder, slik som studentboliger, studentaktiviteter og studentorganisasjoner (Bartell, 2009, s.46). Dette representerer et synspunkt på hva som kan bidra til vellykket internasjonalisering av universiteter, som utgjør en viktig del av internasjonalisering av høyere utdanning.

Det finnes også perspektiver på internasjonalisering av utdanning som vektlegger den individuelle studentens utvikling, fremfor en organisatorisk integrasjonsprosess. Dette perspektivet stiller krav til at "en godt globalisert person" burde; (1) mestre tre språk i tillegg til engelsk relativt godt, og (2) ha bodd i ett til to ikke-engelsktalende land i minst ett år (Dobbert, 1998, s.65). Disse forventningene er høye og det stilles krav som det ikke er realistisk at alle studenter kan innfri. Derfor kan det argumenteres for at dette perspektivet kan bli urealistisk. Denne definisjonen tilfører flere perspektiver på individualistisk internasjonalisering.

Studentmobilitet trekkes frem som et viktig punkt ved internasjonalisering av høyere utdanning. Et argument for studentmobilitet er at det kan fremme personlig utvikling og det kan virke positivt for karrieremuligheter senere (Flobakk-Sitter, et al., 2021, s.194). I Europa finnes det flere eksempler på internasjonalisering av utdanning. Blant annet Erasmus-avtalen, som er et EU-initiativ hvor formålet er å skape gode relasjoner mellom mennesker fra de europeiske landene, og som gir mulighet for studenter i Europa til å ta deler av utdanningen sin i et annet land i Europa. Denne ordningen er også delvis finansiert av EU, som ønsker å fremme både akademisk, språklig og kulturelt utbytte for studenter i Europa (Bartell, 2009, s.50).

OFNEC er et internasjonalt samarbeid mellom Norge og Frankrike, der den norske parten har flere deltakere (Eydoux, et al. 2013, s.20). Ved å bruke OFNEC som case, vil denne oppgaven anvende internasjonalisering som en integrasjonsprosess, slik Knight definerer konseptet. OFNEC kan gå under denne definisjonen fordi OFNEC er et aktivt tiltak for å sikre internasjonalisering i høyere utdanning, med flere aktører som jobber sammen på et institusjonelt nivå for å tilby studentmobilitet og studieopphold i Caen for norske studenter. I tillegg kan OFNEC anses som en prosess i utvikling. Som følge av behov for nye tilbud har samarbeidet fått nye ambisjoner og utviklet seg i nye retninger, eksempelvis ved opprettelsen av et årskurs i fransk med didaktikk eller franskkurs for realfagsstudenter. Valg av konseptuelt rammeverk er basert på at internasjonalisering som konsept vil kunne gi en bredere forklaring på viktigheten av internasjonalt samarbeid, både generelt og i utdanningssektoren. Samtidig kan internasjonalisering aktualisere situasjonen i dagens samfunn og gi et innblikk i hvorfor et økt fokus på internasjonalisering blir mer og mer nødvendig.

1.1.1 Bakgrunn

Bakgrunnen for problemstillingen i denne oppgaven er det stadig mer globaliserte samfunnet vi befinner oss i i dag, som stiller krav til gode internasjonale relasjoner, kunnskap, forståelse og en interesse for samarbeid på tvers av landegrensene. Det stilles krav til større åpenhet for å kunne stå sammen mot de utfordringene samfunnet står

overfor på et globalt plan. Løsningen på disse utfordringene er ikke bare et tiltak som akademisk samarbeid mellom universiteter, men tiltak for å losje unge mennesker i en retning som gir et bredere innblikk i den internasjonale verden. I dag er det flere undervisnings- og forskningsinstitusjoner i Frankrike som tilbyr undervisning for norske studenter, både på videregående-, studie- og forsknings-nivå (Ambassade Royale de Norvège à Paris). Norske universiteter har både hatt og har i dag løpende avtaler med universiteter i hele verden, som tiltak for å fremme internasjonalisering av høyere utdanning. Disse institusjonene har avtaler med den norske regjeringen, som bidrar med økonomisk støtte, slik at sentrene på lang sikt kan tilby kvalitetsundervisning. Finansieringen blir ansett som viktig og bidrar til at norsk-franske relasjoner ivaretas. Man anser norske undervisningsinstitusjoner i utlandet som en viktig ressurs for internasjonalisering av norsk utdanning i, ikke bare i høyere utdanning, men også i grunnskolen, som for eksempel Lycée International i Paris, som tilbyr skolegang for norske videregående elever (Ambassade Royale de Norvège à Paris).

1.2 Metode og datamateriale

Denne oppgaven benytter kvalitativ metode. Kvalitativ metode er godt egnet for å gå i dybden av et tema. Kvalitative metoder kan bidra til å gi innblikk i et enkelt tema, samt bredere og mer detaljert innsikt. I denne oppgaven blir både dokumentstudier og intervju benyttet ved datainnsamling. Bruk av intervju som supplement til dokumentstudier av kilder og litteratur gir en innsiktsfull fremstilling av tematikken, samtidig som man får en personlig innsikt i temaet, som bidrar til å skape tilnærming og større forståelse for oppgavens tematikk.

1.2.1 Dokumentstudier

Dokumentstudier går ut på å samle informasjon gjennom å analysere dokumenter som inneholder informasjon om ulike tider og steder (Tjora, 2017, s.183). Disse dokumentene blir da benyttet som bakgrunnsdata, også sekundærdata, og er supplerende for primærdata, som for eksempel intervju (Tjora, 2017, s.183). Fordelen med en dokumentstudie er at dokumentene man innhenter informasjon fra gir et perspektiv ut i fra et spesifikt tidspunkt og sted (Tjora, 2017, s.183). Dette gjør det derfor nødvendig med god kildekritikk (Tjora, 2017, s.183).

1.2.2 Skriftlige kilder

Denne oppgaven benytter seg av et bredt utvalg skriftlige kilder. De skriftlige kildene er anvendt som sekundærkilder. En viktig skriftlig kilde, som analysen skal basere seg på, er en jubileumsbok som ble skrevet i forbindelse med OFNECs 30-års jubileum i 2013. Denne boken dekker det meste av informasjon om samarbeidets utvikling fra opprettelsen i 1983 til 2013. Jubileumsboken er sammensatt av flere kapitler, skrevet av sentrale personer som har bidratt til OFNEC-samarbeidet og som har deltatt i driften frem til 2013. Fordi boken er skrevet av mange ulike forfattere, gir boken et mangfoldig perspektiv på OFNECs opprettelse og utvikling.

Andre skriftlige kilder er en rapport om NTNUs deltakelse i universitetssentrene i utlandet fra 2015 og rapporten fra Nasjonalt Fakultetsmøte for humaniora til Universitets- og høgskolerådet fra 2017. Disse rapportene inneholder vurderinger av blant annet OFNEC

og senteret i Caen fra tidligere år. Det gjør det mulig å undersøke NTNUs holdninger til samarbeidet og om de har endret seg over tid (Norges Tekniske Naturvitenskapelige universitet, 2015). Oppgavens analyse benytter også Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (DIKU) rapportserie fra 2018, en analyse av resultatene fra Studentbarometeret 2017, som måler faglig- og sosialt utbytte for norske studenter som har vært på utveksling eller andre utenlandsopphold. Denne rapporten er inkludert for å belyse styrker og svakheter ved studentmobilitet for norske studenter og studentenes egne opplevelser. I oppgaven er også Stortingsmelding 7 (2020-2021) benyttet for å hente inn informasjon om studentmobilitet, utveksling for norske studenter og det politiske aspektet ved internasjonalisering av høyere utdanning i Norge.

Sekundærlitteraturen som er benyttet i denne oppgaven er vitenskapelige artikler om forskning på internasjonalisering, som er det konseptuelle rammeverket for denne oppgaven. De vitenskapelige artiklene omhandler internasjonalisering både på et generelt plan og i høyere utdanning. Dette er relevant for tilnærmingen denne oppgaven har til konseptet og hvordan konseptet kan forklare funnene i oppgaven. Debattinnlegg, artikler og podkast som omhandler OFNEC og det økonomiske kuttet i statsbudsjettet for 2023 har blitt benyttet som sekundærkilder, men tilfører et perspektiv som fremmer personlige synspunkt og meninger i større grad enn rapportene og de faglige artiklene. Temaet og problematikken i denne oppgaven er i større grad et spørsmål om utvikling, fremfor et forskningsområde. Derfor vil oppgavens analyse være hovedsakelig basert på primærlitteratur fra datainnsamling, utenom det teoretiske rammeverket.

1.2.3 Intervju

Ved bruk av kvalitative metoder, som for eksempel intervju, er det viktig å opprettholde et fokus på de etiske utfordringene gjennom intervjuprosessen. Ved å benytte intervju som metode for å samle datamateriale, stilles det krav til etiske retningslinjer for bruk av personopplysninger (Thagaard, 2009, s.25). Derfor vil alle som i denne oppgaven har delt opplysninger som kan knyttes til en enkeltperson, refereres til som informanter og ikke ved navn. I denne oppgaven er det personenes rolle i OFNEC som er sentral for å skape forståelse for deres unike kunnskap og innsyn i OFNEC-samarbeidet. Intervjuene er anvendt som primærkilder.

Ved bruk av kvalitativ metode er det viktig å definere hvordan man går frem for å oppnå et resultat i forskningen (Thagaard, 2009, s.11). Intervjuene er informantintervjuer gjennomført med en intervjuguide bestående av åtte spørsmål. Spørsmålene handler om OFNECs opprettelse, OFNECs formål og utvikling med fokus på hvordan OFNEC fungerer i dag og hvilke tanker informantene har rundt at OFNEC mistet den økonomiske støtten fra den norske regjeringen. Spørsmålene har også som formål å undersøke viktigheten av OFNEC for de norske studentene som reiser til Caen og hvilket kulturelt- og akademisk utbytte studentene får. Disse personene er valgt ut til intervju på bakgrunn av deres rolle for OFNEC, som kan gi et innenfra-perspektiv av OFNEC som organisasjon. Informantene kan også gi et inntrykk av viktigheten av OFNEC og en bredere innføring i hvordan OFNEC fungerer og deres syn på viktigheten av OFNEC, både for de som jobber i organisasjonen og de studentene som benytter seg av tilbudet.

En utfordring ved intervjuene i denne oppgaven er det perspektivet som intervjuobjektene representerer. I denne oppgaven har jeg utelukkende intervjuet personer som jobber sentralt i OFNEC-samarbeidet eller studerer ved Universitetet i Caen. Det kan derfor

argumenteres for at saken blir belyst i større grad fra en side, ettersom det ikke er blitt intervjuet personer som representerer den andre parten i spørsmålet om hvorfor OFNEC mistet den økonomiske støtten fra den norske regjeringen. For å få innsikt i dette ville det vært nødvendig å holde intervjuer med nøkkelpersoner i Regjeringen eller Stortinget som besitter kunnskap om Utdanningsdepartementet, men det har ikke blitt gjort av hensyn til oppgavens omfang. Det kan likevel i fremtiden bli interessant å se nærmere på det politiske aspektet ved denne saken.

Intervjuene til denne datainnsamlingen ble gjennomført med et utvalg av seks personer. Utvalget består av en student ved årskurset i fransk med didaktikk ved Universitetet i Caen, en ansatt ved administrasjonen Carré International ved Universitetet i Caen, en førstelektor i fransk og underviser ved årskurset i fransk med didaktikk ved Universitetet i Caen, førsteamanuensis i fransk ved Universitetet i Oslo, undervisningsleder ved OFNEC, førsteamanuensis i fransk og studieleder for OFNEC ved NTNU. Dette utvalget er valgt basert på informantenes kunnskap om OFNECs organisatoriske funksjon og OFNECs virke som samarbeidspartner for NTNU, UiA og de tidligere deltakende universitetene, som UiO. Disse intervjuene vil gi et unikt innsyn i OFNEC som organisasjon. Dette perspektivet er viktig for redegjørelsen av OFNECs omfang og for å undersøke hvordan OFNEC skiller seg ut fra andre undervisningsinstitusjoner.

2.0 Analyse

2.1 Hvorfor ble OFNEC opprettet?

Skolereformen i 1974/1976 medførte at fransk ble et valgfag i den norske skolen (Eydoux, et al., 2013, s.18). I etterkant begynte antallet elever som valgte fransk som språk på ungdoms- og videregående skole å synke (Eydoux, et al., 2013, s.18). Til tross for at fransk ble valgfag var det fortsatt et ønske om at norske elever skulle ta høyere utdanning i utlandet. Mangelen på kjennskap til andre fremmedspråk enn engelsk allerede fra ungdoms- og videregående skole, kan ha styrt utviklingen i en retning der engelsktalende land, som Storbritannia og USA, ble høyere prioritert av norske studenter (Eydoux, et al., 2013, s.18). Tanken om et tilbud som skulle øke interessen for å studere i Frankrike kom da på banen, også med et fokus på hvordan man kunne få fransk til å bli mer sentralt på ungdoms- og videregående-trinnet (Eydoux, et al., 2013, s.20). På grunn av dette initiativet ble Utvalget til franskens fremme (UFF) opprettet, hvor Rolf Tobiassen var en av deltakerne (Eydoux, et al., 2013, s.20). Ut ifra dette kom initiativet til at man skulle opprette et senter i Frankrike der norske studenter kunne reise for å studere fransk. Eric Eydoux jobbet på den tiden som kulturråd ved Den franske ambassaden i Oslo og støtte opp under initiativet om et fransk-akademisk samarbeid (Eydoux, et al., 2013, s.20). Med felles engasjement startet Eric Eydoux og Rolf Tobiassen prosessen for å opprette OFNEC. Disse mennene anses som starten av OFNEC og under intervjuene er disse omtalt som OFNECs "fedre": "Etter det jeg har skjönt, ble det først og fremst opprettet på grunn av vennskap" (Informant 4, NTNU, 2023).

Det fantes allerede fransk kurs for studenter i Norge, men flere universitetslærere i fransk mente at ikke alle kursene hadde like høy kvalitet, blant annet Arne Halvorsen, ved NTNU (Eydoux, et al., 2013, s.20). Herfra ble NTNU også involvert. Et utvalg ble sendt til Frankrike for å finne et universitet som ønsket å opprette et norsk senter og valget falt på Universitetet i Caen av flere grunner. Mest sentralt sto Universitetet i Caens interesse for

Skandinavia og det skandinaviske instituttet ved universitetet, der også Eric Eydoux hadde vært underviser (Eydoux, et al., 2013, s.22). Det var altså noen vesentlige årsaker til at OFNEC ble plassert i Caen, som historisk tilnærming til de nordiske landene og en interesse for nærmere samarbeid med Skandinavia (Eydoux, et al., 2013, s.20).

Da senteret ble opprettet hadde det 6 klare formål; (1) språkkurs for studenter, (2) språkkurs for andre grupper, (3) studieopphold for lærere og skoleklasser, (4) kontakt mellom norske og franske forskningsmiljøer, (5) opphold for forskjellige grupper; studiereiser, møter og seminarer og (6) arrangement av kulturtiltak i Frankrike (Eydoux, et al., 2013, s.25). Dette utgjorde formålet med OFNEC og er fremdeles formålet med OFNEC den dag i dag (Informant 4, NTNU, 2023). «Det har fungert slik det var tiltenkt, hele tiden, i tillegg har det kommet flere formål, så det har fungert, vi har blitt mer og mer ambisiøse med tiden» (Informant 4, NTNU, 2023). Dette kan vise til at formålene som er listet over fortsatt står sentralt i OFNECs virke.

I kapittelet om "Historiske rammer og føringer for internasjonal studentmobilitet" i Stortingsmelding 7 redegjøres det for studentmobilitet underlagt Bologna-prosessen og hvilke endringer dette medførte (St.Meld 7, 2021-2022, s.22). Gjennom Kvalitetsreformen i 2003 ble kravene til universitetsstruktur i Bologna-prosessen innført i Norge (St. Meld 2021-2022, s.24). Kvalitetsreformen hadde som formål å skape større ensformighet i universitetsstrukturen i 29 europeiske land og førte til omstrukturering av høyere utdanning i Norge, slik at utdanningsløpene og gradssystemet skulle være mest mulig kompatible med det europeiske systemet (St. Meld 2021-2022, s.23). Denne reformen skulle i større grad jevne ut studiepoengsuttelling etter European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) og samordne universitetsgradene til bachelor- og masterutdannelse (Helland, 2013, s.72). Effekten av denne reformen utfordret den daværende strukturen i OFNEC, ettersom universitetene som sendte studenter til Caen hadde omtrent den samme strukturen. På grunn av dette kunne OFNEC tilby felleskurs for alle de norske universitetene (Helland, 2013, s.73). Med Kvalitetsreformen ble universitetenes struktur for ulike til at dette forble mulig og derfor ble det bestemt at OFNEC skulle tilby individuelle kurs istedenfor (Helland, 2013, s.74).

Årskurset i fransk med didaktikk ble opprettet på bakgrunn av at det manglet en lærerutdanning spesielt for fransklærere (Henriksen, et al., 2013, s. 84). Etter skolereformen i 1969 endret fransk til valgfag, ble det ubalanse mellom fransk på ungdomsskolen og i høyere utdanning (Henriksen, et al. 2013, s.84). I 1991 sto man uten en utdanning for fransklærere, fordi utdanningen som lærer i fremmedspråk var rettet mot videregående trinn. Fransk ble ikke undervist hos noen pedagogiske høyskoler (Henriksen, et al., 2013, s.84). Daværende undervisningsleder for OFNEC, Turid Henriksen, ønsket å opprette et årskurs for fransklærere i regi av OFNEC (Henriksen, et al. 2013, s.85). I første omgang ble dette kurset startet som helfransk, men det ga ikke juridisk grunnlag for å gi ut vitnemål. Løsningen ble å kontakte et norsk universitet, som falt på UiO, slik at de kunne ta over ansvaret for årskurset. Årskurset besto av franskidaktikk, grammatikk, fonetikk og fonologi, litteratur, kultur og praktisk fransk (Henriksen, et al., 2013, s.86). Da årskurset ble opprettet var det Statens lærerkurs som finansierte kurset. Årskurset er fremdeles aktivt og vel benyttet i dag, med utgangspunkt i samme faglige innhold som da det ble opprettet. Dette kan gi uttrykk for at dette er et godt tilbud. OFNEC tilbyr noe som man ikke finner ved andre utenlandssentre, fordi det er et spesifikt fokus på å utdanne lærere som besitter pedagogisk- og språklig kompetanse,

samtidig som de knytter en nærere relasjon til Frankrike og den franske kulturen. Kvalitetsreformen i 2003 og opprettelsen av årskurset markerer to viktige endringer som hadde innvirkning på videreføringen av OFNEC. Opprettelsen av årskurset gir inntrykk for at OFNECs ambisjoner tilpasses for å møte nye behov i norsk høyere utdanning.

Siden OFNECs opprettelse har samarbeidet blitt mer ambisiøst og samarbeidet har ført til initiativer på andre områder enn det rent akademiske. De kulturelle aspektene ved OFNEC bidrar til å gjøre samarbeidet bredere. Et eksempel på kulturelle initiativer i regi av OFNEC er den fransk-norske festivalen om nordisk kultur og litteratur "Les Boréales de Normandie" (Eydoux, et al., 2013, s.122). Festivalen ble opprettet på initiativ fra OFNEC, med et formål om fremme kunstnerisk vitalitet i Norden (Eydoux, et al., 2013, s.122). Denne festivalen ble først avholdt i 1992, men etter syv år ble festivalen tatt over av Centre Régional des Lettres. Denne kulturfestival eksemplifiserer OFNECs mange dimensjoner gjennom å sette fokus på flere viktige aspekter ved et internasjonalt samarbeid som i tillegg til faglig kompetanse, fremmer kunnskap om kultur på tvers av landegrensener.

Det henvises til at OFNEC har endret seg i løpet av de siste 40 årene. Utdannelse i fremmedspråk ved Universitetet i Stavanger ble nedlagt i 2010 og derfor trakk Universitetet i Stavanger seg fra avtalen (Helland, et al., 2013, s.73). I 2017 trakk Universitetet i Oslo seg ut av samarbeidet. Få år etter meldte Universitetet i Tromsø seg ut av avtalen. Fra OFNEC ble opprettet til Universitetet i Oslo trakk seg ut av avtalen, fungerte Universitetet i Oslo som pådrivere for samarbeidet. I 2014 delte HF-fakultetet ved UiO at de ønsket å trekke seg fra avtalen, med virkning fra 1.januar 2017 (Toft, 2014c). Argumentet for at UiO skulle trekke seg fra avtalen, var at senteret skapte for store kostnader og ble for lite brukt (Toft, 2014a). Evalueringsutvalget som tok vurderingen om at Oslo skulle trekke seg fra avtalen mente at til tross for at UiO genererte studiepoengene til alle studentene som gikk på årskurset, var det for få studenter som reise til Caen på de kortere oppholdene. Sammenlagt var det for få som benyttet senteret til at inntektene kunne gå opp med utgiftene, som medførte rådet om å trekke Oslo fra avtalen (Toft, 2014b). Flere ansatte hos franskseksjonen ved UiO protesterte mot avgjørelsen (Toft, 2014a). Til tross for engasjement, så var det altså de økonomiske rammene som ble den overveiende begrunnelsen

Jeg tror ikke noen ved UiO ville sagt at det ikke er viktig med utveksling. De ville sagt at det er viktig, men de ville gjøre det på en annen måte. De vil kanskje bruke Erasmus eller andre samarbeid av den typen hvor man kan veie over om man får nok igjen i forhold til det vi legger inn i det (Informant 6, NTNU, 2023)

At en av de ledende partene i samarbeidet trakk seg, ble ansett som en risiko for at andre parter ville gjøre det samme, blant annet på grunn av at kostnadene ville bli høyere for de resterende partene (Tidemann, 2014). I NTNUs arbeidsgruppe-rapport fra 2015, ble det fremmet at NTNU ville bli nødt til å vurdere framtidig deltakelse, grunnet at Oslos utmelding ville forårsake at senteret i Caen ville få færre brukere (NTNU, 2015, s.10).

2.2 Internasjonalisering i høyere utdanning

I OFNEC-samarbeidet kan NTNU anses å spille en sentral rolle da NTNU er ansvarlig for årskurset i Caen og fordi de sender en vesentlig gruppe studenter til Caen hvert år. I en rapport fra en arbeidsgruppe fra 2015, som tok for seg NTNUs deltagelse i utlandet, kommer det frem at OFNEC-samarbeidet, fra Universitetet i Caen sin side, ønsket å videreføre sitt samarbeid med NTNU. Dette gjaldt også områder utenom undervisning i fransk, slik som Normandies historie, teknologi og havrom (NTNU, 2015, s.7). Det var i 2015 et ønske om å opprettholde samarbeidet, til tross for at noen strukturelle og organisatoriske forbedringspunkter ble bemerket. I 2015 var fortsatt årskurset under UiOs administrative ansvar. I rapporten fra 2015 kommer det frem at i årene 2013-2015 ble OFNEC-samarbeidet brukt til forskningsopphold av NTNU, i tillegg til franskstudentene. Dette gjaldt en ansatt og en stipendiat, samt en vitenskapelig assistent som planla å gjennomføre et opphold i Caen i forbindelse med doktorgradsavhandling (NTNU, 2015, s.9). I oppsummeringen av rapporten, der vurdering av framtidig deltakelse i OFNEC-samarbeidet, kommer det frem at det kun var ca 33% av studentene på årsstudiet og 1.året ved bachelor i fransk benyttet seg av senteret i Caen (NTNU, 2015, s.9). Det diskuteres også hvordan en eventuell Erasmus+ avtale burde opprettes med Universitetet i Caen fordi flere studenter ved andre studieprogram på NTNU reiser til Frankrike, men til andre universiteter i landet fordi Universitetet i Caen kanaliseres gjennom OFNEC og ikke har en Erasmus-avtale (NTNU, 2015, s.10).

I en annen rapport fra 2017, gjort av Nasjonalt fakultetsmøte for humaniora for å koordinere samarbeid mellom norske universiteter og universitetsstentrene i utlandet, legges det frem at både UiO og UiT valgte å trekke seg fra OFNEC-samarbeidet, henholdsvis fra 1.1.2017 for UiO og 1.1.2019 for UiT (Nasjonalt fakultetsmøte for humaniora, 2017, s.2). På grunn av dette ble de gjenværende universitetene nødt til å forholde seg til en ny situasjon forbundet med finansieringen av samarbeidet (Nasjonalt fakultetsmøte for humaniora, 2017, s.2). I rapportens kapittel om fremtidens utfordringer, rettes det oppmerksomhet mot at den daværende ordningen for finansiering var sårbar og at det på sikt kunne føre til større kostnader for de gjenværende partene (Nasjonalt fakultetsmøte for humaniora, 2017, s.2). Dette ville i fremtiden kunne true utenlandssentrene med nedleggelse og denne trusselen ville bli et felles nasjonalt ansvar på institusjonsnivå (Nasjonalt fakultetsmøte for humaniora, 2017, s.2). Rapportens konklusjon er at de utenlandssentrene som har samarbeid med Norge er av stor betydning (Nasjonalt fakultetsmøte for humaniora, 2017, s.3). Denne rapporten kan sees relevant for å vise til utenlandssentrenes rolle og behovet for internasjonalt samarbeid for høyere utdanning, både for forskning-, utdannings- og kulturutveksling (Nasjonalt fakultetsmøte for humaniora, 2017, s.3).

I DIKUs rapport fra 2018 fremlegges det resultater fra studentbarometeret fra 2017. Det vektlegges tre hovedområder som gir utbytte ved utenlandsopphold: 1) faglig utbytte, 2) utenomfaglig læring og 3) betydning for motivasjon (DIKU, 2018, s.16). I rapporten er et sentralt spørsmål om utenlandsopphold kan bidra til å gi studentene økt motivasjon for videre studier (DIKU, 2018, s.34). Dette er en sentral faktor dersom man ser på viktigheten av utenlands-sentrene og deres rolle for studentenes karriere både under og etter fullførte studier, fordi det er behov for gode utenlands-sentre som kan sikre både faglig-, sosial- og kulturelt utbytte som også er kvalitetssikret. I DIKUs rapport gis det inntrykk for at utveksling og utenlandsopphold gir et verdifullt utbytte for norske studenter, til tross for at faglig utbytte og faglig relevans ikke scorer like høyt på målingene (DIKU, 2018, s.38-40). I lang tid har internasjonalisering vært en sentral del i norsk

utdanningspolitikk (Flobakk-Sitter, et al., 2021, s.194). I stortingsmelding 7 for 2020 til 2021, beskrives de positive sidene ved studentmobilitet som tilføres universitetssektoren og hvilke effekt studentmobilitet gir, både sett på kort og lang sikt (Meld.7 (2020-2021, s.33). Det legges vekt på tre områder; den første er kvalitet på utdanningen i form av læringsutbytte, den andre er utenlandsoppholdet innvirkning på karriere og jobbmuligheter i ettertid av utdanningen og den tredje er effekten utenlandsoppholdet har på personlig utvikling (St.Meld 7, 2020-2021, s.33).

Da nyheten om at OFNEC var kuttet fra statsbudsjettet for 2023, var det stor forvirring rundt hvorfor akkurat OFNEC ble berørt (Samarbeidsrådet for OFNEC og instituttlederne ved NTNU, UiB og UiA, 2022). Ledelsen ved undervisningsinstitusjonen kunne ikke forstå hvorfor akkurat deres avdeling ble rammet (Strand, 2022). I etterkant har det vært engasjement i media, fordi mange har stilt seg undrende til hva som er årsaken til at OFNEC ble nedprioritert. Medieoppmerksomheten kan være positiv ettersom mediedekningen kan føre til mer oppmerksomhet rettet mot OFNEC. Det økonomiske kuttet har også satt fart på debatten om det franske språkets posisjon i Norge. Blant annet i en artikkel i Aftenposten fra 2020, skriver Frøydís Braathen om hvordan et utvalg i regjeringen foreslår at antall timer fremmedspråk på videregående skal reduseres (Braathen, 2020). Argumentet for dette forslaget var at norske elever burde lære mer engelsk (Braathen, 2020). Dette kan gi et inntrykk av at fransk blir nedprioritert i flere deler av utdanningssystemet, ikke bare i høyere utdanning. Det kommer frem i intervjuene at samtlige opplever "at det eksisterer en tro om at man klarer seg fint med kun engelskkunnskaper i verden" (Informant 5, 2023).

OFNEC er ikke den eneste internasjonale samarbeidsavtalen NTNU har. Universitetet har også hatt et samarbeid med Universitetet i St.Petersburg og Universitetet i Athen (NTNU, 2015, s.3). Begge disse avtalene ble avsluttet, på bakgrunn av at avtalene ble brukt for lite i forhold til kostnader (NTNU, 2015, s.15-17). Dette kan gi inntrykk for at det er mye usikkerhet rundt hvor lenge slike samarbeidsavtaler vil vare, slik det beskrives i rapportene som inkluderte en vurdering av disse to utenlandssentrene. Avtalene inngås i kortere perioder og med satte rammer for hva som forventes av utbytte for studentene som reiser, dersom det ikke står til de rammene som er satt, blir ikke avtalene videreført. Sentralt i beslutningen om avtalene med disse sentrene skal vedvare eller ikke, baseres ofte på resultatet av målinger. Disse målingene fokuserer ikke alltid på effektene og verdien av utveksling, men hvor store kostnader sentrene genererer i forhold til hvor mye sentrene brukes. Dette kan trolig formidle at det ikke er nedprioritering av internasjonalisering som er årsaken til at avtaler blir avsluttet, men heller spørsmål om kostnader.

2.2 OFNECs rolle i internasjonalisering av høyere utdanning

I dag tilbyr OFNEC et 5-ukers opphold i Caen for studenter som studerer fransk årsstudium og bachelor i fransk, ved NTNU, Universitetet i Agder og Universitetet i Bergen. OFNEC tilbyr også årskurset i fransk med didaktikk, som er et studium man søker seg inn på gjennom samordna opptak, på lik linje med andre utdannelse ved norske undervisningsinstitusjoner. I dag er dette studiet underlagt NTNU. Årskurset i Caen er rettet mot lærerstudenter, men studiet er også tilgjengelig for dem som bare ønsker å lære fransk (Storli, et al., 2013, s.91).

Både årskurset og de kortere studieoppholdene blir benyttet av studenter på første året av sin utdanning. Studentene ved årsstudium i fransk ved de norske universitetene får tilbud om å reise til Caen ved et 5 eller 6 ukers opphold. Årsstudiet i fransk med didaktikk i Caen er mulig å søke på rett etter videregående skole. I intervjuene er dette noe som samtlige understreker er unikt ved OFNEC:

OFNEC er veldig spesielt, fordi vi har studenter som har sitt første år på universitetet. Vanligvis er det en del av tredje eller fjerde året dere skal på utveksling, så det er viktig å vite. Det er også bare studenter som studerer fransk som kommer til oss. På Erasmus eller et annet universitet så er det ikke det samme, fordi du kan studere for eksempel historie, matte og biologi, men her er det bare fransk (Informant 1, NTNU, 2023).

OFNEC tilbyr undervisning i fransk. Studentene som reiser til Caen, enten med årskurset eller kortere opphold, får et fastsatt opplegg som skal forbedre deres franskkunnskaper. I tillegg beskrives OFNEC på flere måter som: "et støtteapparat for studentene som kommer til Caen, spesielt for studentene på årsstudiet" (Informant 3, NTNU, 2023).

I DIKUs rapport er oppfølging av studenter en faktor som påvirker studenters opplevelse av utveksling (DIKU, 2018, s. 38-40). Dersom man sammenligner OFNEC med andre tilbud man kan benytte seg av som student, som for eksempel Erasmus-opphold, beskrives en vesentlig forskjell på hvordan studentene blir fulgt opp av verts-universitetet. Ved kurset som holdes for studentene ved NTNU, UiA og UiB, legges timeplanen opp for hele oppholdet og studentene blir tildelt vertsfamilier som tar dem imot når de ankommer. Under et intervju blir det fortalt om hvordan OFNEC går frem for imøtekomme sine studenter i Caen:

Første dagen så møter vi dem med kaffe og patisserie fra et lokalt bakeri, vi snakker på norsk om det de skal gjøre i år. Så har du leder for Carré International som snakker norsk og de får tett oppfølging. Jeg vet at Erasmus-studentene ofte føler seg veldig ensomme og de må gjøre mye selv for å finne sosiale aktiviteter. Men på årskurset så prøver vi å gjøre alt vi kan for at studentene skal få møte andre franske studenter, så organiserer vi møter med franske studenter som studerer nordisk. Så vi gjør veldig mye for at de skal ha trygge omgivelser (Informant 4, NTNU, 2023).

Ved å sammenligne OFNEC med andre undervisningsinstitusjoner i utlandet for høyere utdanning, kan det virke som at det hovedsakelig er forskjell på måten studentene blir ivaretatt og fulgt opp av verts-universitetene. Dette blir beskrevet som en felles oppfattelse av studentene ved årskurset: "OFNEC har lagt godt tilrette for oss. Det er en trygghet å vite at OFNEC kan hjelpe deg hvis det er noe. Både for at vi skal bli integrert og alt det praktiske" (Informant 2, NTNU, 2023).

Det kommer frem i intervjuene at det ikke bare er oppfølging eller undervisning som gir fordeler ved å reise på et språkopphold til Caen. Oppholdet i Caen gir et stort og verdifullt akademisk og språklig utbytte i tillegg til klasseromsundervisning. Studentene får et viktig språkbad i møte med mennesker utenfor skolen, som for eksempel hos vertsfamilier. En ny dimensjon blir tilført dersom man ser på det kulturelle aspektet hos hver enkelt student, som opplever at man er nødt til å være i samfunnet for: "å lære hvordan språket brukes

som et aktivt kommunikasjonsmiddel. Skriftlig og muntlig fransk er som to ulike språkkoder" (Informant 6, NTNU, 2023). Dette forteller noe om hvordan praksis i språk er vesentlig for å få større forståelse for språkets funksjon og hvordan språk er sterkt knyttet til kultur. I møtet med det franske språket i praksis, beskrives det at mange studenter opplever hvordan fransken de lærer i klasserommet ikke er den samme som man møter på gatene. Eksempelvis kan det trekkes frem at språkstudenter ikke opplever før de er i Frankrike, er bruken av standard- og høflighetsform:

I det norske klasserommet lærer man høflighetsform, men mange opplever at når man kommer til Frankrike er det ingen som bruker dette. Man lærer slang og uformelt språk som for eksempel unge bruker, som kun er mulig dersom man er i Frankrike (Informant 4, NTNU, 2023).

OFNEC kan anses å bidra til å ivareta interessen for det franske språket i Norge. Språk ved høyere utdanning i Norge har sunket i antall søkere fra 2021 (Evjen, 2023). Dette beskrives ikke som tilfellet for årskurset i Fransk med didaktikk ved Universitetet i Caen. Det kommer frem i intervjuene at årskurset til OFNEC er et populært og etterspurt tilbud:

Hvis jeg har forstått det rett så er det årskurset i fransk på NTNU som er i Caen et av de kursene som har hatt flest søkere i Norge. Vi har jo søkertall som går opp år etter år, det er derfor det er så viktig (Informant 4, NTNU, 2023)

Dette kommer også frem i intervjuene at det ikke har vært en oppsiktsvekkende nedgang i antall studenter som kommer til Caen:

Nå er det kun årskurset som er her hele året, og gruppen fra NTNU, UiA og UiB som er her på våren. Før kunne vi ha omtrent 120 studenter hvert år, men nå er det mellom 90 og 100 (Informant 1, NTNU, 2023).

Dette forteller noe om at det fortsatt er interesse for å studere fransk både ved årskurset i Caen og ved et partner-universitetene i Norge, som fører til at de kortvarige kursene ved OFNEC fortsatt blir benyttet. Omfanget av OFNEC er også nevneverdig, da samarbeidet strekker seg lengre enn norske franskstudenter ved OFNECs franskkurs. I et intervju blir samarbeidet beskrevet som følgende:

Jeg tror skillet er at når du sender dine studenter til en annen institusjon, så forventer at kun studentene skal få igjen noe for det. Du betaler for en tjeneste og så får studenten undervisning. Med OFNEC er det et samarbeid. Så vi forplikter oss også til å gi noe tilbake til OFNEC. Men det er en positiv forpliktelse. Det er et samarbeid som også gir tilbake i den forstand at NTNU tar imot doktorgradsstipendiater fra Universitetet i Caen og at universitetene imellom både publiserer felles vitenskapelige artikler og bidrar i felles forskningssamarbeid (Informant 3, NTNU, 2023).

Et av spørsmålene som ble stilt under intervjuene var: har du noen tanker om hva som kan være bakgrunnen for at statsbudsjettet for 2023 kuttet støtten til OFNEC? Det som kom frem i intervjuene beskriver i hovedsak et inntrykk av at dette omhandlet prioriteringer gjort av regjeringen, at det var tilfeldig at OFNEC ble berørt eller at det skyldes for lite informasjon og kunnskap om hva OFNEC er:

Jeg tror det handler om prioriteringer som regjeringen har gjort, men også om desinformasjon [...] da vi oppdaget det, var det mange her som prøvde å komme på ballen og vi skrev litt artikler osv. Så la jeg ut et innlegg på Facebook og så fikk jeg svar fra Ola Borten Moe, der han skrev at "det handler om at det må være mer søkbare ordninger" men man søker gjennom Samordna opptak, som alle andre studier, så det handler nok om desinformasjon (Informant 2, NTNU, 2023).

Dette kan bekrefte at det ikke er en felles enighet blant de berørte partene om hvorfor OFNEC ble berørt. Det gir også uttrykk for at det ikke har vært tilstrekkelig med informasjon ut til partene i samarbeidet fra regjeringen.

3.0 Diskusjon

Det som kommer frem i intervjuene er at OFNEC har det samme formålet som da det ble opprettet. Senteret ble opprettet basert på engasjement og det beskrives at det fremdeles drives med stor lidenskap. Det beskrives høyt søkertall og fulle klasser på årskurset i fransk med didaktikk i Caen, det er altså engasjement for OFNECs studietilbud. Det kommer frem i intervjuene at studentene som reiser til Caen, uavhengig om det er ved årskurset eller de kortere kursene, har i de fleste tilfeller en opplevelse som endrer deres holdninger til Frankrike, fransk kultur og det franske språket. Dette er en veldig viktig utvikling og noe som videre bekrefter at OFNEC fungerer slik det var tenkt da det ble opprettet.

Studentene som reiser til Caen, enten for å studere ved årskurset eller ved et kortere opphold, får en førstehånds introduksjon til fransk kultur og et enormt kulturelt utbytte. Denne introduksjonen til fremmedspråk og fremmed kultur er også en form for internasjonalisering, som kan føre til at flere ønsker å reise til utlandet for å ta utdanning eller studere språk. Dette kan skille det akademiske fra det praktiske og kan styrke den totale opplevelsen studentene får:

Studentene endrer sine holdninger til Frankrike eller franskmenn under oppholdet i Caen. Dette gjør de fordi de får større forståelse for hvorfor ting er som de er, hvorfor klisjéer er klisjéer. De får en større overbærenhet for hvorfor ting er som de er og de dømmer ikke lenger (Informant 3, NTNU, 2023).

Det stilles krav til undervisningens kvalitet. Dette er en faktor som blir ansett som styrkende i DIKUs rapport fra 2018. Mange studenter opplever ikke faglig relevans under utenlandsopphold eller utveksling (DIKU, 2018, s.17). Derfor kan det argumenteres for at det akademiske utbyttet for studentene ved OFNEC er større enn ved andre utenlandssenteret, på bakgrunn av undervisningen. Undervisningen er spesielt rettet mot undervisning i fransk, som blir styrket ved at man får en annen relasjon til språket ved å oppholde seg i Frankrike:

OFNEC er en institusjon som sikrer kvalitet for norske studenter som ønsker å studere fransk. Dette har vært et av formålene ved OFNEC fra opprettelsen til i dag, skjønt at enkelte tilbud har falt bort og nye har kommet til (Informant 5, NTNU, 2023).

I DIKUs rapport kommer det frem at studentene som dro på utvekslingsopphold eller studieopphold i utlandet opplevde større motivasjon for videre studier (DIKU, 2018, s.34). Undervisningsopphold ved senteret i Caen tidlig i studieløpet vil dermed kunne øke motivasjonen tidligere for studentene som reiser til Caen, dersom studentene har en positiv opplevelse.

Et punkt som kan anses som viktig, som kom frem ved intervjuene, er det franske språkets posisjon i undervisningen av fremmedspråk i Norge. Enighet rundt forskjellen på prioritering av engelsk fremfor fremmedspråk hos norske studenter kom frem i samtlige besvarelser. Dette gjenspeiles også i mengden engelsk man lærer i grunnskolen fremfor fremmedspråk: "Mange tenker at man kommer langt ved å kun beherske engelsk godt, men det stemmer ikke når man kommer ut i verden" (Informant 3, NTNU, 2023). Fransk er både et av de mest snakkelede språkene og et diplomatisk språk (Evjen, 2023). Dette gjør kjennskap til språket veldig relevant i både personlige og profesjonelle sammenhenger. Det kan derfor argumenteres for at OFNECs rolle som utenlandssenter er sentral for å opprettholde styrkingen av fransk i Norge, samt studietilbud for fransk-utdanning, både innenfor språk og lærerutdanning.

Internasjonalisering er fortsatt på dagsordenen (Flobakk-Sitter, et al., 2021, s.192). Gjennom institusjoner som OFNEC legger man til rette for internasjonalisering i den målgruppen som skal forme fremtidige fransklærere eller andre formidlere av fransk. Dersom man ser på ønsket om økt internasjonalisering av utdanning i Norge og ønsket om større fremmedspråk-kompetanse blant nordmenn, vil en mulig nedleggelse av et språksenter som OFNEC kutte et tilbud, som i motsetning til språkstudiene ved Universiteter i Norge, har høye søkertall. Det kommer frem i samtlige intervjuer at OFNEC på sikt kan bli nedlagt dersom det ikke finnes en løsning på finansieringen. I tillegg vil en mulig nedleggelse føre til konsekvenser for de ansatte i OFNEC som mister sine stillinger dersom avtalen avvikles. Dersom støtten til OFNEC ble trukket fordi det ikke er et ettertraktet studietilbud, strider dette mot den etterspørselen de opplever i Caen.

Det kommer også frem i analysen at OFNEC ikke er som andre undervisningsinstitusjoner som tilbyr studentmobilitet. Andre samarbeidsavtaler med utenlandssentre legger til rette for studentmobilitet, men studentene står i mange tilfeller selv ansvarlig for blant annet å melde seg opp til fag, finne bolig og sørge for at administrative saker, som godkjenning av fag, er i orden. Mye av det praktiske, kulturelle og sosiale er ikke tilrettelagt og studentene står selv ansvarlig for å oppsøke arenaer for sosiale og kulturelle interaksjoner. OFNEC som organisasjon legger til rette for en total opplevelse, som både byr på akademisk og kulturell utvikling.

Studentmobilitet er ofte det som vektlegges når man måler graden av vellykket internasjonalisering i høyere utdanning (Flobakk-Sitter, et al., 2021, s.193). Til tross for at et høyt antall norske studenter drar på utveksling eller tar utdanning i utlandet, har det vært argumentert for at det ikke er med en forsikring om faglig kvalitet på utvekslingen (Flobakk-Sitter, et al. 2021, s.193). Et viktig funn ved studentmobilitet for norske studenter er at det legges vekt på kvalitet fremfor kvantitet. Analysen viser at OFNEC er et eksempel på et tilbud som fremmer kvalitet innenfor utdanning i det franske språket. Dette argumentet begrunnes ved at studentmobilitet ikke bare skal legge til rette for utveksling, men at praksisen skal føre til gjensidig utveksling av kunnskap og faglig utbytte, noe analysen viser at OFNEC gjør (Flobakk-Sitter, et al. 2021, s.193).

I analysen begrunnes også nedprioritering av internasjonale akademiske samarbeid i norsk høyere utdanning med for stramme økonomiske rammer, fremfor at utenlandsk sentrenes rolle i internasjonaliseringen av norsk høyere utdanning ikke er viktig. Dette kan anses som et positivt funn og gir mulighet for at større kunnskap om enkeltstående samarbeid og tilhørende utenlandssentre kan bedre sjansen for at sentre som OFNEC får tilstrekkelig finansiering og kan videreføres. Det finnes mange ulike avtaler mellom norske universiteter og universiteter i utlandet som har ulike formål, de fleste avtaler legger til rette for studentmobilitet, mens avtaler, slik som OFNEC, har egne sentre tilknyttet seg og tar i mot norske studenter for spesifikke formål.

OFNEC oppfyller tilsynelatende de kravene som stilles til vellykket utenlandsopphold for norske studenter. OFNEC er også et studiesenter som tilbyr årskurs eller korte kurs spesifikt for norske franskstudenter. Likevel ble OFNEC berørt av kutt i økonomisk støtte, til tross for at OFNEC beskrives som et godt tilbud og kan anses å ha en sentral rolle i internasjonalisering av høyere utdanning. Dette kan tyde på at det ikke er logikk som ligger til grunn for avgjørelsen, men heller tilfeldighet eller for lite kunnskap om hva senteret har å tilby. Det er stor lidenskap fra fagmiljøene ved utenlandssentre, slik som OFNEC, som ønsker å opprettholde et godt tilbud for norske studenter som ønsker å ta deler av utdannelsen sin i utlandet.

4.0 Konklusjon

Oppgaven har hatt som formål å besvare følgende problemstilling: *hva er utenlandssentrenes rolle i internasjonalisering av norsk høyere utdanning?* Med OFNEC som case, har oppgaven sett på utviklingen av OFNEC-samarbeidet fra 1983 til i dag for å undersøke hvorfor OFNEC ble opprettet, hva som var formålet og om utviklingen av samarbeidet kan forklare hvorfor den økonomiske støtten til OFNEC-samarbeidet ble vedtatt kuttet. Det er flere synspunkter på dette som kommer frem i analysen, blant annet manglende kunnskap om OFNEC som studiesenter og hvordan OFNEC skiller seg fra andre universitetssentre i utlandet, som en årsak til at dette har blitt nedprioritert. Dersom det tilsynelatende finnes andre tilbud som kan tilby tilsvarende utbytte, vil det ikke føre til mangel på gode tilbud for norske studenter. Likevel, så beskrives det i analysen hvordan OFNEC er unikt. I spørsmålet om det finnes tydelig negativ utvikling i OFNEC-samarbeidet som kan ha ført til at regjeringen kuttet støtten til OFNEC, er det ingen tydelige funn i analysen.

Uten at man har en uttalelse fra Kunnskapsdepartementet, Stortinget eller Regjeringen er det ikke mulig å få et konkret svar på hvorfor OFNEC mistet støtten i statsbudsjettet. Det har ikke blitt gjort i denne analysen. I stedet har jeg belyst dette spørsmålet gjennom å undersøke OFNECs utvikling fra ideen om et fransk-norsk senter til opprettelse, og drift fram til i dag for å illustrere OFNEC sin rolle som samarbeidsavtale mellom Universitetet i Caen og flere norske universiteter.

Analysen har belyst situasjonen for OFNEC. Funnene er derfor individuelle for OFNEC, men kan fremheve viktigheten av utenlandssentrene på et generelt plan. Analysen viser til at flere utenlandssentre blir vurdert opp mot for eksempel Erasmus-avtaler. Dette kan bringe næring til en fortsettelse av debatten om man burde forsøke å bevare utenlandssentre

som skiller seg fra de større internasjonale samarbeidsavtalen mellom universiteter. Videre kan det være nødvendig å se på hvilke forskjeller som skiller samarbeid fra samarbeid, slik at det kan være mulig for samarbeid, slik som OFNEC, å opprettholde den standarden som forventes og dermed unngå at sentrene blir nedprioritert eller avvirket.

For å oppsummere, kan det være interessant videre å undersøke hvorfor enkeltstående utenlandssentre, slik som OFNEC, har opplevd kutt i økonomisk støtte fra statlig side til tross for at det er av politisk interesse at det finnes utenlandssentre som tilbyr kvalitetssikret utdanning for norsk høyere utdanning. Oppgaven konkluderer med at utenlandssentrene har en sentral rolle i internasjonalisering av høyere utdanning. Generelt så sikrer utenlandssentrene et tilbud om studentmobilitet for norske studenter, som utgjør en stor del av internasjonalisering av utdanning i Norge. OFNEC eksemplifiserer dette fordi funnene i analysen hovedsakelig har beskrevet positive funn ved å sammenligne kravene for vellykket utenlandsopphold og hva OFNEC er, hva som er formålet med senteret og hvordan senteret fungerer for norske franskstudenter i dag.

5.0 Kildeliste

Ambassade Royale de Norvège à Paris. *Skolegang og studier i Frankrike*. La Norvège en France. Hentet 02.02.23 fra <https://www.norway.no/fr/france/for-nordmenn/norsk-i-frankrike/skolegang-og-studier-i-frankrike/>

Aukrust, K. Orban, F. (2023, 30.01) Er det norsk-franske undervisningssamarbeidet i

krise? *Frankrike forklart* (Audio Podcast-episode). Institutt for litteratur, områdestudier og europeisk språk. [Er det norsk-franske undervisningssamarbeidet i krise? on Spotify](#)

Braathen, F. (2020) Utvalg foreslår færre timer i tysk, spansk og fransk i videregående. *Aftenposten*. Hentet 03.04 fra:

<https://www.aftenposten.no/norge/i/dOyw7q/utvalg-foreslaar-faerre-timer-i-tysk-fransk-og-spansk-i-videregaaende>

Eydoux, E., Tobiassen, R., Helland, H., Henriksen, T., Storli, M., (2013) *L'office franco-norvégien d'échanges et de coopération, trente ans de coopération franco-norvégienne*. UniCaen Carré International.

DIKU (2018) *Utbytte fra utveksling og andre utenlandsopphold, en analyse av data fra studentbarometeret 2017*. Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning. Hentet 24.04.23 fra:

<https://diku.no/rapporter/diku-rapportserie-03-2018-utbytte-fra-utveksling-og-andre-utenlandsopphold>

Evjen, A. (2023) Ettertraktet språkkompetanse. *Universitas*. Hentet 10.03.23 fra

<https://www.universitas.no/fransk-fremmedsprak-sprak/ettertraktet-sprakkompetanse/363711>

Nasjonalt fakultetsmøte for humaniora (2017) *Samarbeidet om utenlandssentrene – framtidig drift og finansiering*. Nasjonalt fakultetsmøte for humaniora.

Meld. St. 7 (2020-2021) *En verden full av muligheter - Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning*. Kunnskapsdepartementet. Hentet 13.04.2023 fra

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-7-20202021/id2779627/?ch=2>

NTNU (2023) *Utenlandssentrenes rolle i internasjonalisering av norsk høyere utdanning: Det fransk-norske studiesenteret i Caen*

Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet. Trondheim, Norge

Informant 1 (26.02.2023) Intervju med informant 1 fra Université de Caen: Caen, Frankrike

Informant 2 (01.03.2023) Intervju med informant 2 fra Université de Caen: Caen, Frankrike

Informant 3 (13.03.2023) Intervju med informant 3 fra NTNU: Trondheim, Norge

Informant 4 (17.03.2023) Intervju med informant 4 fra Universitetet i Caen: Caen, Frankrike

Informant 5 (28.03.2023) Intervju med informant 5 fra Universitetet i Agder: Agder, Norge

Informant 6 (14.04.2023) Intervju med informant 6 fra Universitetet i Oslo: Oslo, Norge

NTNU (2015) *NTNUs deltakelse i universitetssentrene i utlandet*. Norges Teknisk-Naturvitenskapelige universitet: rapport fra arbeidsgruppe august 2015.

Prop. 1 S (2022-2023) *Proposisjon til Stortinget: for budsjettåret 2023*. Det Kongelige Kunnskapsdepartement. Hentet 25.04.23 fra:

https://www.regjeringen.no/contentassets/62fe2b114a934b3d967626e87e4a8c7b/nn-no/pdfs/prp202220230001_kdddpdfs.pdf

Samarbeidsrådet for OFNEC og instituttlederne ved NTNU, UiB og UiA (2022) *Uventet*

og uforståelig kutt i fransk-norsk samarbeid. *Khrono.no*. Hentet 23.01-22, fra <https://khrono.no/uventet-og-uforstaelig-kutt-i-fransk-norsk-samarbeid/726358>

Storsve, Klævik-Pettersen og Sørli (2023) Norsk-fransk utdanningssamarbeid rammes kraftig i nytt statsbudsjett. *Khrono.no*, Hentet 30.01.23, fra: <https://khrono.no/norsk-fransk-utdanningssamarbeid-rammes-kraftig-i-nytt-statsbudsjett/755042>

Strand, H. (2022) I 40 år har norske studentar lært fransk i Caen, no kan det vera slutt. *Khrono.no*, hentet 23.01 fra <https://khrono.no/i-40-ar-har-norske-studentar-laert-fransk-i-caen-no-kan-det-vera-slutt/727051>

Tidemann, G. (2013) Tretti år med fransk-norsk samarbeid i Caen. *Uniforum*. Hentet den 23.01.22, fra <https://www.uniforum.uio.no/nyheter/2013/12/tretti-aar-med-norsk-fransk-samarbeid-i-caen.html>

Tidemann, G. (2014) Ba UiO videreføre det norske universitetssamarbeidet i Normandie. *Uniforum*. Hentet 02.02.23 fra <https://www.uniforum.uio.no/nyheter/2014/10/ba-uio-viderefore-det-norske-universitetssamarbeid.html>

Toft, M (2014a) Franskseksjonen klagar på behandlinga av språksenter. *Uniforum*. Hentet 13.04.23 fra <https://www.uniforum.uio.no/nyheter/2014/05/fransseksjonen-klagar-pa-saksbehandling-av-senter.html>

Toft, M (2014b) UiO kan trekkja seg ut av sentra i Athen og Caen. *Uniforum*. Hentet 13.04.23 fra <https://www.uniforum.uio.no/nyheter/2014/04/uio-kan-trekkja-seg-ut-av-sentra-i-caen-og-athen.html>

Toft, M (2014c) Samarbeidsmodellen med Caen er for dyr. *Uniforum*. Hentet 13.04.23 fra <https://www.uniforum.uio.no/nyheter/2014/04/samarbeidsmodellen-med-caen-er-for-dyr.html>

Toft, M (2014d) Protester mot at UiO kan trekkja seg ut av Caen. *Uniforum*. Hentet 13.04.23 fra <https://www.uniforum.uio.no/nyheter/2014/04/protesterer-mot-at-uio-kan-trekkja-seg-ut-av-caen.html>

6.0 Litteraturliste

Altbach, P. Knight, J. (2007) The internationalization of Higher Education: Motivations and realities. *Sage Journals*. s. 290-305. Vol 11/3. Hentet 18.02.23 fra <https://journals.sagepub.com/doi/epdf/10.1177/1028315307303542>

Bartell, M. (2003) Internationalization of Universities: A University Culture-Based Framework. *Higher Education*. , Vol. 45, No. 1 (Jan., 2003), pp. 43-70 (28 pages). Hentet 15.02.23 fra <https://www.jstor.org/stable/3447513?seq=3>

Flobakk-Sitter, F. Hybertsen, I. (2021) Internasjonalisering av høyere utdanning - Hvordan imøtekommer den politiske agendaen den pedagogiske dimensjonen? *Tidsskrift for universitets- og høyskolepedagogikk*. 44(3), s.190-200. Hentet

24.03.23 fra <https://doi.org/10.18261/issn.1839-8981-2021-03-05>

Knight, J. (2004) Internationalization Remodelled: Definition, Approaches, and Rationales. *Journal of Studies in International Education*, 8(1), s.5-31. Hentet 14.04.23 fra <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1028315303260832>

Kubota, R. (2009) Internationalization of Universities: Paradoxes and responsibilities. *The Modern Language Journal*. Vol 49 (4). s. 612-616. Hentet 20.01.23 fra <https://www.jstor.org/stable/25612236>

Thaagard, T (1998) *Systematikk og Innlevelse, en innføring I kvalitativ metode*. Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS (3. utg.) Bergen.

Tjora, A. (2017) *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Gyldendal Norsk Forlag. 3. utg. Opolgraf, Polen.

